

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1604

Gloriosvm Certamen S. Clementis Episcopi Ancyrani ex eo quod prolixè ac sincerè à Metaphraste est æditum; Quod tandem cum annis 28. continuis vexationibus, ob Christi fidem à Gentilibus esset ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42667

& à filijs Iesdin, debito cum honore, in loco separato sepultum. Nono autem (à peracto certaminis cursu anno) sacrae reliquiae in Urbem Romam translatae sunt.

Truncatur capite post consumationem.

GLORIOSVM CERTAMEN S. CLEMENSIS Episcopi Ancyrani ex eo quod prolixè ac sinuere à Metaphrasste est aditum; Quod tandem cum annis 28. continuis vexationibus, ob Christi fidem à Gentilibus esset agitatus inuictò animo completit, sub Dioclet. & Maximiano Imppp. circa annum Domini

Vide C. Barro. in Nota. marty. Rô.,

303.

D Vicesimo quinquagesimo à natiuitate saluatoris anno, ab imperio verò Valeriani duodecimo, Clemens Ancyræ Galatarum provinciae, oliua in domo Dei prodijt fructifera. Erat ei parens insano simulachrorum cultui deditus, & à Christiana pietate omnino abhorrens. Mater claro, æquè vt maritus, stemmate progenera, generis dignitatem nobilitate morum ac vitæ sanctimonia insuper illustrabat. Erat ei nomen Sophia. quæ ab utroque parente fidem Christianam, ac omnem pietatem edocta, nihil non faciebat, vt maritum ab impuro dæmonum obsequio ad Christi obedientiam traduceret. Sed ille pertinax errorum impietatisque defensor, occulto Dei iudicio, in suo scelere periit; vt antea cultura post dæmonum perpetua habitatione socius factus.

23. Ianuarij. Patria & parentes S. Clementis.

Pater mortitur in gentilitatis errore.

Mater autem orba marito, omnem suam curam & cogitationes omnes in filium transtulit, magna animo concepta fiducia, eum quandoque veram in ecclesia Dei palmitem futurum, quæ vitalem

lem pietatis succum in alios pariter transfundet. Itaque denexa iam ferè ætate matrona, cum ad patriam cælestem auidius aspiraret, huiusmodi fertur filium monitis ad omnia religionis & pietatis officia excitasse.

Matris ad filiã oratio.

Fili mi, charissime fili, qui prius orbitatem quam parentem nouisti, quique diuino fidei munere à Deo locupletatus ipsa orbitate ad felicitatem usus es, ego te quidem in hunc mundum produxi corpore: Christus autem regenerauit spiritu. cognosce quæso tuum patrem Deum omnipotentem, qui te vnigeniti sui Christi Iesu sanguine redemit, & de morte ad vitam transtulit. Ne te quæso, in perituris opibus & vana huius mundi gloria felicitatem vnquam constituas, sed in vno Christo Iesu Domino nostro, qui solus veram nobis salutem & immortalitatem largiri potest. His dictis paululum conticuit, & mox vberimis suffusa lachrymis Fili, inquit, hanc vnã à te pro omnibus, quos sedula in tui educatione impendi labores, reposco gratiam, vt conceptos pietatis igniculos sine vlla intermissione studiosè nutrias & te ipsum animo maximo ad virtutem incites. ne sæua persecutionis tempestas, quæ imminet, te imparatum inueniat, vel parum cautum à fidei constantia transuersum abripiat, & in imum demergat. Magna, fili mi, aduersus Christi fideles pcella tonabit, & multos, sæuissimis suppliciorum fluctibus inuoluet. Quarè præbe te virum, fili mi, & ad extremum vitæ spiritum pro Christi nomine constantissimè certa. Non enim aduersus hostes contemnendos, neque de rebus leuibus est de certatio. Sed sunt aduersarij maligni & infernales dæmones, illorumque ministri & satellites agitur autem non de mortali & fluxa gloria, sed de

Vita eterna, & honore caelesti: aut rursus de dedecore & supplicio nulla unquam temporis longinquitate finiendo.

Hæc mater pio filio, & prudentia cano, quotidie inculcabat, & omnia illius membra interdum deosculabatur dicens; Vna mulier Hebræa aliquando septem perduxit martyres, & in corporibus singulorum decertavit. Tu autem ô fili mi, ve solus mihi sufficiens es ad gloriã & beatitudinem per te de hostibus triumphum agam. Cùm autem pia mater tempus adesse intelligeret quo carnis ergastulo soluenda erat, eadẽ repetere non defuit, & hanc à filio unicã cum lachrymis in ultimo complexo gratiã precabatur; ut vellet certaminis tempore declarare, quantum apud illũ piæ matris adhortationes pondus habuissent. Nec ille se de genere præbuit; sed mox ut matri iusta splendide acque magnificè persoluit, vitã suscepit monasticã, & animũ assiduis diuinarũ rerũ meditationibus ad omne virtutis & futuri certaminis exercitatio nõ exacuit. Cùmq; ætate iunior (annũ. n. agebat decimũ plus minus tertium) in incautos huius mundi scopulos impingere facillè potuisset, raræ fidei ac pietatis matrona quædam, & ipsa Sophia dicta, genere & diuitijs præstans, haud inuicũ in filium adoptauit, studio & educatione, matris p omnia ingenii moresq; consecretans. Eodẽ tempore dira famas Galatiam inuasit, & omnib. similiter, tam hominib. q̃ iumentis, exitium, cum multis & valde miserandis calamitatibus coniunctũ attulit. Gentilium infantes orbatim pariter per omnes vias dispersi iacebant, & lugubri valde eiulatu aera complerent, nec erat, propter extremam rerũ omnium inopiam, qui miseris misericordiam tribueret. Clemens igitur hanc sibi prouinciã à Sophia poposcit

2. Machab. 7.

Clemens vitam suscepit monasticam

Fames in Galatia.

Clementis
in signis cha-
ritas in pro-
ximos.

poposcit, ut liceret sibi miseros illos fidelis Sa-
phix pecunijs recreare, & cibo potuque ab immi-
nenti mortis periculo eripere. Præstitit hoc ado-
lescens tanta pietatis charitatisque significatione,
ut plurimi tam excellenti Christiani hominis ob-
ficio & exemplo moti, è tenebris ad lucem trans-
fuerent: & sese Clementi in disciplinam traderent
à quo tam admirabilem, procedente tempore, S.
dei constantiam hauserunt, ut pro eadem sangui-
nem suum profundere non dubitauerint.

Fuit presby-
ter.

Porro Clemens cum tanto iam virtutum om-
nium splendore fulgeret, ut aliorum etiam tene-
bras fugaret, communi omnium suffragio & ten-
tètia, qui erant in Galatia, ad presbyterij gradum
vocatus est; quem ut biennio admiranda virtutum
opinionem administravit, anno ætatis suæ vige-
simo Episcopalem cathedram ascendere coactus

Anno æta-
tis suæ vige-
simo fit epi-
scopus.

fuit. Qui licet iuuenis esset, cana tamen prudentia,
seque suosque in via salutis præclare dirigebat.
Et primo quidem orphanorum curam suscepit,
quos optimis sanctissimisque disciplinis affec-
tuè imbuebat, tanta fide & diligentia, ut parentes
ei suos filios, simili pietatis ratione imbuedos,
certatim traderent. Erat enim vir sanctus summa

Cibus eius

lenitate & amabili morum suavitate præditus, &
qui mentem suam sacris literis die noctuque pal-
cebat. Alimentum corporis, sola ei legumina præ-
stabant. Ab animatis enim omnino abstinere so-
lebat. Memor illorum trium puerorum: quorum cor-
pora cum ieiunium acuisset, effecit, ut à flamma
vitiatorum, & ab igne fornacis expugnari non po-
tuerint.

Daniel. 3.

Diocleria-
nus fit imp.

His egregijs virtutum omnium studijs cum ad-
modum iam clarus euassisset Clemens, Diocletia-
nus ad Romanum euehitur Imperium stabilite-
tem re-

tem regie dignitatis precipua in omnes fideles
 crudelitate medicans. Existimabat enim Christia-
 nos Imperij hostes esse, quibus internecione dele-
 tis, stabilem sibi securitatem promittebat. Itaque
 Domitianus, qui in partibus Galatiæ Vicarij ge-
 rebat magistratum, cum multa de Clemente ad-
 miratione digna audiuisset, & quomodo ingentē
 multitudinem Gentilium ad Christi fidem à cul-
 tadeorum traduxisset, iussit eum suis conspectib.
 presentari. Quem iudex ut vidit vultu & specie
 comodatam liberali præditum, profectū, inquit,
 ego quæ de te aliorum relatu intellexi, à veritate
 penitus abhorere existimo. Quomodo enim per-
 suasum mihi habere possum, te hominem prudē-
 tem & ingenuum, mente furibundā in pestem &
 exitum ruere velle? Nosti enim omnes, qui Im-
 peratoris edicto parere recusant, acerbissimo
 mortis supplicio adiudicatos esse. Martyr autem,
 cum facile quorsum illa verba spectarent, intel-
 ligeret, leniter subridens: Missum, inquit, facito
 sermonem istum, & scias ita me animo & mente
 constitutum esse, ut ego summam prudentiam in
 eo reponam, atrocissima quæque pro Christi no-
 mine supplicia excipere.

Diocleris-
nus sit imp.

Clemens
præsentatur
Domitiano

Preclara
martyris
vox.

Dirè cruciã
tur martyr.

Domitianus hoc responso commotus, latera
 eius continuo laniari iussit, tanta sæuitia, ut costæ
 cumibus nudatæ miserandum valde spectaculum
 præberent. Cumq; defessis lictoribus recentes suc-
 cederent, & summa contentione in eo laborarēt,
 ut inuictum martyris robur frangerent, ille ani-
 mo imperterrito stetit, & impij iudicis conatus
 generoso vultu, derisit. At ille partim admiratus
 martyris constantiam, partim pudore affectus de-
 positum de ligno (eo namq; in altum sublatus
 erat) andis cœpit pollicitationibus demulcere;

D d & ro-

& rogare, ne vellet in re vana egregiam animi fortitudinem, inani quodam tumore, ostentare. Ad immaturam crudelemque sibi mortem inferri. Adhuc martyr; Nequaquam hæc mors immatura aut crudelis videri debet, quæ animæ mihi immortalitatem præstabit. Quare cum scias, quoniam sit mihi sententia, noli verbis & minis mecum certare, sed tibi ad opus perducatur sententia, & à nulla re abstineas, quæ sit aspera & difficilis.

Admiranda
martyris for-
tutudo &
prudencia.

Domitianus
desperat se
tantam marty-
ris fortitudi-
nem suppli-
cij vincere
posse.

Imperator
blanditijs
eum à fide
auertere ni-
titur.

Minister-
mentorum
eum te. rere
nitur.

Domitianus hoc responso intelligens, nullam superesse spem consequendæ de martyre victoriam, genas eius & os fustibus contundi iussit, ne tantam dicendi libertatem impunitam reliquere videretur. Deinde, datis ad Diocletianum litteris, Romam eum transmisit, & accuratè quantis supplicij eum fatigasset, exposuit. Imperator autem ut primum alacrem & generosum martyris vultum aspexit, admiratione quadam diu detentus. Tunc es, inquit, celebris ille Clemens, cuius animi magnitudo nulla suppliciorum atrocitate frangi potest? Age virorum fortissime, laudo generositatem, animique magnitudinem, sed quoniam animo parum prudenti in re vana eam fortitudinem exhibere voluisti, nunc tandem, mutata ratione, debitum dijs nostris honorem defero, ut tu quoque per omnia Imperij nostri loca honoribus afficiaris. Hæc cum diceret, ingentem auri vim ei proposuit, & vestes regias, omniaque, quæ ad huius mundi honorem & luxum facerent, in medium attulit, ut ijs lenocinijs martyrem in perniciem traheret. At ille subridens, ne suo quidem aspectu eas dignatus est. Tum Imperator ira commotus, varia tormentorum instrumenta, manus ferreas, grabatos, rotas & pectines, craticulas, lebetes, obelisks

obeliscos, sartagine, graues catenas, & alia multa spectaculo sanè terribilia, adduci iussit, & ait: Quandoquidem re nostra clementia ad mentem reducere non potest, hæc certè d. Clemens, animi tui perinaciam expugnabunt.

Martyr autem sublatis primum ad cælum oculis. Imperator, inquit, Si hæc tua dona, quæ mihi proponis, tanti faciendi esse existimas, quanti tantem ea esse putas, quæ solius Dei sunt, & suo splendore & magnificentia omnem humanæ mentis intelligentiam vincunt? Et si rursum tua supplicia, quæ ad horam sunt, adedò formidanda putas, quomodo non multò magis ea, quæ omnibus improbis, à iustissimo iudice Deo in omni seculorum æternitate constituta sunt, expauescis

Præclata martyris atque gemetatio.

Imperator tantæ virtutis impatiens rotæ cum alligari, & virgis concidi iussit crudelissimè. Ad eò in eum tunc sæuitum est, ut, contritis ossibus, horribilis rotæ stridor circumstantes etiam perterret. Cumque in istis tormentis animam efflare putaretur, martyr tota mente ad Christum conuersus, Domine Iesu Christe inquit, leua me hoc pondere supplicij, ad nominis tui gloriam multò clarius illustrandam, & ad maiorem inimicorum tuorum dedecus & ignominiam. Hæc cum oraret, machina illa protinus dissoluta est, & multi Romanorum, qui crudeli intererant spectaculo, sublatis vnanimiter vocibus, Magnus est Deus Christianorum, exclamarunt. Clemens verò immensas omnipotenti Deo gratias egit.

Dirissimè torquetur.

Machina tormenti ad preces martyris soluitur.

Hæc cum Diocletiani animum acrius inflammarent, videretque martyrem cum summo gaudio & exultatione diuinam benignitatem collaudantem, iussit sacrum illud os ferreis stylis contundi

D d a

Rursus dicitur
eruciat.

Ad carcerē
reducitur.

Multū ad
Christi fidē
conuertun-
tur & necan-
tur.

Rursus Im-
perator blā-
ditur Marty-
ri & postea
ad cruciatum
conuertitur

Ecce quanta
spes marty-
ris in Chri-
stum.

tundi ac confringi. Exculsis itaque dentibus, & maxillis dissolutis, martyr tamen in confessione & laude Christi immobilis persistit: & voce maxima, non sine ingenti omnium admiratione omnibus Christi virtutem & veritatem predicavit. Igitur Imperator admiranda martyris fortitudinem victus, dedecus suum non ferens, iussit eum ad carcerem reduci. Interā multi qui rotæ miraculo sedem receperant, nocte ad eum venerunt, ve veteris vitæ delicta sacro baptisate expiant. Fuit non paruum horum numerus, qui datis Christo nominibus, viuificis corporis & sanguinis eiusdem mysterijs contra tyranni rabiem firmuerunt, solido sanæ fidei fructu & magno Clementis gaudio; nam ea res, ut dissipato rumore, ad Imperatoris deuenit aures, ille iræ plenus atque furoris immissa in eos militum manu omnes ad unum comprehendi iussit & trucidari.

Deinde cum admiranda illa Clementis virtutis eius oculis assiduo obuerfaretur, rursus eum blanditijs est aggressus, ut tam egregiam animi magnitudinem ad nominis sui gloriam illustrandā conseruaret. Sed cum vidisset sibi rem esse cum homine cordato, fictam iterum personam abiicit, & martyrem crudeliter in ligno extensum, ferreis iussit ungulis discerpi: donec vel intinctum illud animi robur frangeretur, vel certe in illis supplicijs vitam amitteret. Ac Christi athleta, cum ossa iam suis essent carnibus nudata, An tu putas inquit, victum me & superatum esse? Ignoras quod Christus alia me carne vestire potest, qui priorem, propter nominis eius gloriam libenter exui? Neque enim lutum defuerit in gulo,

Cum hæc dixisset, Diocletianus ignitas facies
later-

lateribus eius applicari iussit; sed cum hæc essent
 tanquam lux, quæ vim ignis non haberet: Profe-
 cto, inquit Diocletianus, nunquam ego hominem
 tam magno & excelso animo præditum vidi. His
 dictis ipse omni victoriæ exutus, Nicomediam eum
 ad Maximianum transmisit, ut si à sententia vel
 blanditijs vel supplicijs amouere non posset, be-
 lius traderet, vel acerbissimis tormentis è medio
 tolleretur.

Nicomedijs
 mittitur.

Fuit continuè martyr ad nauem cum multis
 suorū lacrymis deductus, Interea Romanus
 quidam, Agathangelus nomine, (qui cum reli-
 quis antea in carcere Christo nomē dederat, & in-
 certum qua ratione martyrij palmam tunc cum
 alijs consequutus non fuerat) martyri se eadem
 in nauē sociavit, ut cum eo præclarum pro nomi-
 ne Christi certamen subiret. Cum autem diu no-
 tæque preces multiplicarent, & omni corporali
 cibo destituti essent, fuit eis cælicus alimentum,
 panis inquam angelorum præstitus, donec pro-
 spero cursu Nicomediam appulissent.

Clementi
 Romæ abe-
 nti Aga-
 thangelus se
 adiungit.

Quo mox ut ventum est, deducti sunt ad Maxi-
 mianum, qui cum lectis literis admirandam Cle-
 mentis fortitudinem intellexisset, & primo aspe-
 ctu, ex ipso vultu animi generositatem coniecisset,
 noluit eum suis quæstionibus subdere, belli-
 cas videlicet occupationes causatus, ne summam
 prudentiæ laudem, qua in iudicandis causis pluri-
 mum eum valere opinio erat, obscuraret: & ex
 martyris constantia, pro laude, insigne sibi dede-
 cus compararet.

Igitur eum præfecto Agrippino commisit; Aga-
 thangelus autem nequaquam se ab eo separari
 passus est. Utæque itaque de nomine & conditio-
 nis qualitate interrogatus, cum se intrepidè Christi
 seruos

Martyres
crudelissima
verberatur.

seruos esse respondissent, & paratos pro eius no-
mine atrocissima quæque supplicia subire, pri-
mum eos bouum neruis crudelissimè verberari iu-
sit: sed cum leuiores ea tormenta esse cerneret,
quam ut eorum virtutem frangere possent, eos
carceribus mancipauit, ut altera die exquisitis
supplicijs fatigaret. In carcere autem conti-
tutis Angeli protinus adfuere, qui eos ad martyrii
palmam inuictis animis percipiendam hortati
sunt. Aderat vincti alij non pauci, qui visa Angelo-
rū præsentia, ita animis comoti sunt, ut sese humi-
liter ad Clementis pedes abijcerent. & obis ro-
garēt, ne vellent eos propter antea actæ vitæ scelerata
despicere: vel à Christi gratia excludere. ita enim
dicebant: certo certius cognoscimus; non esse aliū

Vincti carce-
ceris ad
Christū con-
uertuntur.

in cælo & in terra præter unū Christianorū Deū.
Suscepit eos benigne Clemens, & sacro baptisma-
te expiatis numero fidelium aggregauit; & quia
forassis adhuc imbecilliores ad decertandū pro
Christi gloria erant, sola oratione, carceris ianuam
eis referauit: & lætus lætos à se dimisit, ipse
aut solus cum Agathangelo in custodia remansit.

Obiicitus
bestijs.

Hæc Agrippinum tanto furore commouerunt,
ut instar leonis rugiens confestim eos in theatra
abriperet, & feris atque leonibus obijceret. Qui
posita omni feritate, non secus quam canes
suis Dominis, martyribus blanditi sunt. A-
grippinus hæc videns ab impotenti mentis furore

Horrendi
eruciatus.

victus iussit candentes subulas per medios veru-
que manus digitos, ad ipsas vsque vlnas infigi. Po-
pulus hoc spectaculo vehementer commouens,
non tulit eam crudelitatem; sed ingenti clamore
sublato martyres liberari postulauit. Agrippinus
autem acriore succensus furore, iussit alias infu-
per subulas, sub eorum axillis ad humeros vsque
trans-

transigi, ita, ut nidor & sumus replerent aerem,
Tunc populus non diutiùs tantam sœuitiam feren-
dam ratus, missis vndiq̃ue in magistratum lapidi-
bus, cum valido clamore, magnus est Deus Chri-
stianorum; omnes in effusam fugam conuerterunt,
& martyribus liberam facultatem ad montem
Pyramin præbuerunt.

At verò compressa populi seditione Agrippi-
nus per suos satellites eos multos dies diligenter
quirit, denuòq; apprehensos in saccos insuit, & gra-
uati pondere lapidum prægrauatos per montis late-
ra deturbauit, tanto impetu, ut in profundum ma-
ris per litora dilaberentur. Nemo non eos extin-
ctos credebat; sed Angelorù ministerio è medijs
fluctibus salui & incolumes educti, cœlesti ali-
mento refecti sunt: & suauissimis eorum sermo-
nibus contra tyrannidem Præfecti, mirifice con-
firmati. Indè verò in ciuitatè regressi cunctis Dei
magnalia prædicarunt, cumq̃ue duos cæcos obu-
os habuissent, & alium quendam paralyti dissolu-
tum. Clemens solo manuum suarum contactu, sa-
nitatem eis contulit: & alios insuper varijs lan-
guoribus oppressos sanauit.

Hæc omnia cum Præfectus auditione perce-
pisset, animum abiciens, Martyres ad Maximia-
num direxit qui & ipse congressum eorum for-
midans, cum accepisset eos Galatas esse, Ancyram
ad Ducem Curicium transmisit. Is existimans se
preclaram gloriæ materiam nactum esse, mira-
quodam diaboli versutia eos aggressus est: atque
ut eos à fidei constantia dimoueret, sinit
sibi admodum displicere, tot tantaque ipsis
illata fuisse tormenta se quoque animo affici,
& vel sola eorum auditione frangi, omnium-
que calamitatum, quas perpeffi erant, fieri
D d 4 locium

Populus eos
liberat à ty-
rannide,

Æ mari ab
Angelis li-
berantur.

§. Clemens
multa per-
petrat mi-
racula.

Mittuntur
ad Maximia-
num.

focium: gaudere verò quod tandem tam multis do-
 functi periculis, patrio solo, & ciuitati, quæ Cle-
 mentem genuerat, redditi essent: ideoq; & ciuita-
 ti, & sibi, qui eos tam benignè susciperet, gratia
 monebat agendas, & dijs de more sacrificandum.
 Sed Clemens cum ne ad aures quidem suas istius-
 modi sermonis blanditias admittere dignaretur,
 & se nulla re magis quam periculis & suppli-
 cijs pro Christo toleratis delectari testaretur. Cu-
 ricus grauitè efferatus, Bene, inquit se habes, si
 cruciatibus delectaris, ego liberaliter & magnifi-
 cè tuo desiderio faciam satis. His dictis statim ca-
 dentes laminas Clementis axillis subiici, & Aga-
 thangelum sublimem à lictoribus sustolli, ac pro-
 strendò latera & tibias vtriusque crudeliter cedi-
 iussit. Clemens autem cuncta contemnens illud
 Pauli, Duci respondiisse fertur; Quàm externus
 homo noster corrumpitur, tantum internus reuo-
 uatur. Dux itaq; summam illius tollerantiã ium-
 mis supplicijs superare contendens, ferream gale-
 am vehementer ignitam sacro martyris capiti im-
 posuit; ita vt fumus per os, per nares, per aures va-
 poraret. Eo tormento Christi martyr profundè
 ingemuit, & oculis ad cælum sublatis. O aqua, in-
 inquit, viua, imber nostræ salutis, ipse tuum mihi
 rorem instilla. Nos quidem prius ex aqua eduxi-
 sti, & nunc ex igne educ in refrigerium, dum hæc
 precaretur paulatim frigida euasit machina, &
 qui inferèdis Agathangelo supplicijs occupaban-
 tur, defessi sunt. Dum hæc videret, timore pariter
 & admiratione correptus, iussit sanctos, inopa-
 consilij, in carcerem, prætextu quodam mis-
 ricordix abduci. Inde vero ad Amesenorum
 ciuitatem à militibus ad Domitium deducti sunt
 qui cæteris Iudicibus truculentior, in cisternam
 calce

Rursus cru-
 delissimè
 torquetur.

1. Corinth.

O immani-
 tatem.

In carcerem
 mittuntur.

calce viua scarurientē demisit. & ne quo Christiano
 nori auxilio ab alijs supplicijs liberaretur, duos
 milites fortissimo robore custodes adhibuit. Sed
 cū illi totam diē nullo malo affecti, diuinā virtu-
 tem bonitatemq; miris laudib. extulissent; vespere
 lux cœlitus demissa, eos circumfulsit. Qua visa
 milites alacriter in calcē insilire seq; Christianoq;
 militiæ deinceps consortes esse velle constanter
 testati sunt. Prima luce vicarius, qui eos iam pla-
 ne consumptos credebat, accessit, atque vt illa-
 rum militibus in laudibus Christi exultantes of-
 fenderit, milites quidem (quorum nomina erant
 Psepho & Eucarpus) cruci affixit: Clementem ve-
 ro & Agathangelum, post varia supplicia, in gra-
 batos ferreos igne copioso accensos deposuit: &
 ne quid ad supplicij atrocitatem deesse videretur,
 oleum & ignem & picem & sulphur intudit. Flā-
 ma autem & fumus tantam caliginem omnium
 oculis offudit, vt aspectum penitus adimeret. In-
 terea martyres suavissimo somno correpti, dolo-
 ris omnis expertes manserunt, & quasi in herba
 molli & odorifera quiescentes, Christum Agono-
 thetam suum venientem conspexerunt, qui eos
 forti & inuictō animo esse iussit.

Mitruntur
 in cisternā
 calce plena.

Psepho &
 Eucarpus
 martyres.

Vide crucia-
 tus inaudi-
 tos.

Christus ois
 apparet.

Ardentissi-
 mum paciē-
 di desiderii
 in Clemēte.

Domitius cū eos, præter opinionem, tam sa-
 uignis tormenta superasse vidisset, intellexit tā-
 dem se oleum & operam perdere; quare eos ad
 Maximianum, qui tunc ex Tarso Ancyram reuer-
 tebatur, remisit. Clemens autem tanto patiēdi
 propter Christum desiderio flagrabat, vt vitam o-
 mnem in supplicijs traducere, & membra sua quo-
 tidie Christo sacrificare cuperet. Hoc enim quoti-
 dianum erat orationis ipsius exercitium, hoc tam
 ardenti desiderio flagitabat, vt vox cœlitus auri-
 bus illius insonuisse feratur, quæ eum non modò

De 5 voti

430 CERTAMEN S. CLEMENTIS
voti compotem futurum, sed totos viginti octo
annos in varijs martyrij certaminibus exacturum
denunciavit. Quo promissionis pignore è cœli
accepto, fidenter ad Ancyranorum ciuitatem veni-
cum Agathangelo rursus accessit, cupiditate glo-
riz cœlestis iam incredibiliter accensus. Milites
autem spe præmij alicuius & vanæ gloriolæ cu-
piditate pariter inescati, martyres omni festina-
tione ad Imperatorem, qui Tarsis Ciliciæ tunc
versabatur, perduxerunt.

*Idem habet
Nicephor.
Eccles. hist.
lib. 7. ca. 14.*

*Instantur in
fornacē sed
nihil laedi-
qur.*

*Quatuor an-
nis sunt in
carcere.*

Tum Imperator nullum non mouere lapi-
dem cœpit, vt eos à fide Christi in suam sententi-
abduceret. Et primum quidem postquam multis
blanditijs, promissis, atque muneribus frustra ce-
tatum esset, ad supplicia rursus ventum est. Fuit
continud fornax aspectu horribilis accensa, quæ
sua magnitudine & sœuitia, illam Chaldeorum
longè superabat. In eam cum martyres sancti in-
iecti essent, cœlesti protinus rore perfusi totam
noctem & diem in diuinis laudibus læti traduxe-
runt: Fumus verò & flamma suauissimum odo-
rem in oras longinquas disperferunt. Eius rei
certior factus Maximianus admirans accurrit: at-
que vt sanctos incolumes sublaris in cœlum ma-
nibus Deum benedictes cospexit, summa con-
siliij inopia implicatus, raptim eos indè in carce-
rem abripuit, ac quadrennali squalore condem-
nauit. Sperabat enim fore, vt quam atrocia tor-
menta animi magnitudineta superare non value-
rant, diuturni squalores tandem aliquando fran-
gerent. Sed hanc quoque calamitatem, vt cætera
omnia, spes futurorum facilem eis reddidit, & ar-
dens Christi desiderium effecit, vt carcerem non
secus ac magnificas ædes & regium palatium ha-
bitarent. Quamuis enim corpore essent in loco
tetri

trico, mente tamen in caelis versabantur, & inter Angelorum agmina assidue Deo laudes concinebant.

Exacto autem praescripto tempore, Maximianus concilium ordinum indixit, ut quid tandem de martyribus istis fieret, communi omnium sententia decerneretur. Erat inter eos sacerdos quidam nefandus, qui cum persuadendi facultate multum valeret, tum vero impietate atque in inferendis supplicijs tantum poterat, ut multos ijs rationibus a fidei constantia in pestem & exitium pertraxerit. Huic omnes statuunt martyres istos esse committendos, ut si non posset dicendi facultate, gravitate suppliciorum a constantia deijceret, vel certe internecone crudelissima deleret. Fuit diu verbis cœratum, diutius autem supplicijs sumtum, donec martyres præclara de tyrannide victoria potiti, ad carcerem redire coacti sunt.

Porro dux quidam, qui apud Imperatorem auctoritate pollebat, Maximus nomine, cum multa de admiranda martyrum fortitudine & constantia audivisset, turbine quodam vehementis iræ commotus, poposcit ab Imperatore, ut sibi suæque potestati martyres traderentur, asserens se eos Imperatorum legibus subditurum, vel tanta crudelitate suppliciorum fatigaturum, quod cæteri timore percussis nullo negotio Christi religionem desererent. Hic erat carnifex eorum octavius qui in martyrum constantia fatiganda, nequicquam delinquerant.

Hic igitur primùm per blanditias, fraudes machinari, & per summam simulationem pietatis, insidias eis struere. Sed cum ijs Sirenarum vocibus martyres assueti, in fraudem pelli non possent, aperto eos Marte aggredi. Primo furo-

Impiissimum
sacerdoti
dæmonum
traduntur.

Octavo car-
nifici marty-
res tradun-
tur.

Atrocissimè
cruciantur.

furoris impetu obeliscos extrema parte acutos in
terram defixit, quos super resupinatum antilli-
tem lignis crassissimis vehementissimè contudit.
Agathangelum autem liquefacto plumbo perfu-
sum non minori cruciatu affecit. Sed cum marty-
res hæc omnia, eadem qua prius constantia supe-
rarent, & inter tā horrenda supplicia arcano quo-
dam Dei consilio vitam retinerent, Maximus mi-
serabilem obstupefactus, spem superandi eos abijci-
ens in carcerem reduci iussit, ut ibidem omni so-
lacio destituti vitam finirent.

Reducuntur
ad carceres.

Nonus eis
accidit ty-
rannus.

Erat tunc Persa quidam Aphrodisius nomine,
qui multa sæpè tormentorum genera aduersus
Christianos excogitauerat; qui ut nouā aliquam
apud Imperatorem gratiam iniret, martyres sibi
tradi postulauit, confirmans se viam modumque
inuenisse, quo eorum inuictam fortitudinē ster-
neret; & legibus Imperatoris seruire cogeret.
Concessa igitur sibi ab Imperatore potestare, do-
num eos secum adduxit, & coena opiparè instru-
cta excepit; credens ijs se rebus & verborum le-
nocinijs inuictos martyres molliturum. At post-
quam didicit eos terrenas epulas respuere, & so-
lis delectari coelestibus, vehementer commotus
è suo conspectu submotos in custodiam tradidit.
Postridie autem duobus immuni pondere lapidi-
bus alligatos cum summa ignominia, ut ille qui-
dem existimabat, per mediam ciuitatem deduxit.

Ethnici mul-
ti fidem am-
plectuntur.

Sed cum hoc modo ducerentur, accidit ut non mi-
nima populi multitudo, eorum confessione, & in-
uicta animi virtute permota, ad Christum transi-
ret, & inanes illos Deos, nullaque virtute pradi-
tos clamaret, qui mortalem ynum hominem su-
perare non possent. Maximianus his auditis ex-
tremo pudore suffusus, perpetui eos carceris dam-
nauit.

Damnantur
ad perpetuū
carcerem.

navit, ne tanta eorum virtus atque constantia, cū præleoni Imperatoris dedecore, mortalium conspectui deinceps appareret. Post diuturnas autem macerationes squaloresque, accidit, ut Maximinus Maximiani in imperio successor, vtrumque educeret, & Ancyrum ad Præsidem Lucium destinaret. Qui immani crudelitate vir, Agathangelus à Clemente abducto, ignitas per aures iniecit fibulas, lateribusque ardentibus facibus crudeliter erullis, postremo caput gladio amputavit. Atque hic quidem Agathangeli finis, qui martyri gloria inclytus, quinto Novembris angelorum choris sociatus est. Funus fuit à Sophia martyrum amantissima honorificè curatum, inque profundissimum sarcophagum illatum.

Porro B. Clemens, qui ferro vinculus in carcere adhuc detinebatur, centum quinquaginta plagis quotidie affliciebatur, ita ut sanguinis rivus per terram decurrerent. Sed nec in hoc certamine angelica defuit consolatio. Nam eorum ministerio à plagis ac livoribus curatus, nouo insuper decore apparuit conspicuus.

Cum verò iam instarent Christianis festa, Remptoris nostri Iesu Christi Theophania, Sophia incredibili martyris desiderio, stimulata, anteluculo ingenti famulorum stipata caterua, carcerem ingressa est, detractisque Clementi vinculis, candida inducum veste, vnâ secum, ad templum multis lampadibus & suffitibus circûseptum deduxit. Clemens verò, die salutari, iucundè iam & suaviter illucescente, cum sacrum ministerium admirabili admodum sanctitate celebrasset, intermeratoque & incruento circumstantes impertijisset sacrificio: eorum insuper corda, euangelica suaviter erudiuit doctrina. Plurima quoque quæ erant

Agathangelus post immanes cruciatus, capite truncatur.

Vide Iudicium sanguinarium. S. Clemens ab angelis à plagis curatur.

Festa Theophania.

Sophia B. Clementem carcere educit.

Incruentum Sacrificium

Claret prophetiz spiritum.

erant post propriam instantem consummationem ventura, suavia ac prospera, eorum subiecti oculis. Sicque perturbatos prius actimore affectos, erectis iam spiritibus & confirmatis, lætos ad propria dimisit. Duodecim autem diebus festiue & hilariter transactis, cum præstitutus, qui athletam, à presenti vita euocabat (erat is dies Dominicus) adesset, celebrato denuò eximia pietate in eadem basilica Sacrosancto Sacrificio, fidelibusque ritè communicatis, diuinis atamen adhuc donis in sacra mensa propositis, derepente scelerata militum corona B. Martyr circumdatus fuit quos Alexander, quidam è Magistratu. in eum immiserat; quorum vnus nefaria manu (ex dociis præcepto) ei ceruices præcidit. Deinde etiam sacrilegi; ausu nefasto. in sacra mysteria irruentes, pedibus ea (proh scelus) conculcarunt. B. verò Sophia sacrum martyris corpus præciosius inuolutu linteolis, accensa lucernarum multitudie, in templum, quod apud Cryptos est, (vbi etiam prius depoluerat Agathangelum) honorificè intulit.

S. Clementi ad aram amputatur caput.

VITA S. ILDEFONSI, TOLETANI.

Vide Caf. Baron. Tomo 3. Annal. Eccles.

urbis Episcopi, ex ea qua est per Iulianum Pomerianum eiusdem urbis Episcopum conscripta. Successu Eugenio secundo, eiusdem sedis Antistiti, Anno Domini ca Incarnat. sexcentesimo quinquagesimo septimo,

Vitaliani Pontificis Roman. 3. Constantis Imperator. 16. Reccesumthi verò Hispaniarum Regis 9. Seditq; annos 9. & menses 2.

ss. Ianuarij. Ab infantia amat disciplinam.

ILDEFONSUS nobilissimo in primis stemmate, à primis incunabulis non vanam mundi huius gloriam, sed sacras optimarum artium disciplina.